

Ханты Ясәң

Основана
1 ноября 1957 года

21.12.2023
№24 (3636)

Финно-угорской айдат эвэт кәссәт

Полина Антонова Мордовия мұв эвәлт «Мисс Финно-Угрия» кәсупсыйн нух питәс. П. Молданов верум хур

Вудаң
кәщәев
ясәт

» 3

Югра мұв ләтутәң
па пурмәсәң
ванлупсы вәс

» 8-9

«Йис путрәт па
моньщәт» хұват
хурәң кәсупсы сухнәс

» 15

Одэв хулаты елпийн Ёмвошн кәт әктупсы вәс. Ван хәтлуп тыләщ 13-мит хәтлән Югра дума хуца вәлты ассамблея 21-мит әктупсы вәс. Әхәт хәтл па ищи ван хәтлуп тыләщн 14-мит хәтлән округ дума 27-мит әктупсы верәнтсы.

Ассамблея па дума әктупсәт

▲ Ассамблея мирхот пурайн. П. Молданов верум хур

Ассамблея верум әктупсыйн мирхот тәты хәя Е.Д. Айпин вәс. Тәм мирхота арсыр әх юхәтсәт, дыв хулыева увәс мир пида рәпитләт. Мет олаң путәр дума мирхот хуца па хәтлән путәртты верәт олаңән мәнәс. Юхтум әх Югра мұвевн хот войт тайты па вәнтәтн енумты воньшумутәт па па утәт әкәтты верәт поступсы олаңән путәртсәт. Тәмәщ поступсы Югра хуца вәлты промышленность департамент әх хәншсәт. Муй щирн муниципальной мир тәмәщ верәт пида рәпитты питләт, щи олаңән промышленность департамент кәща ики Семён Наумов ясаң тайс.

Ассамблея әхтам верәт вана тайләл, щит хуты увәс мирев вух еша павәтты пищәт. Путәртсәт, муй вұрн дыв щирелдн тәм вер тұнашәк ләщәтты, щәлта па ям поступсы щира верты.

Ассамблея әх па и вер олаңән щи хәтл путәртсәт, щит йис арәт, моньщәт, путрәт әкәтты верәт олаңән. Ас-угорской институт кәща ими В.И. Сподина ищи ясаң тайс. Лұв ай павтәс, муйсәр рәпата щи институт хуца вәлты фольклорной центр верл, муйсәр лавәрт сурта щәта рәпитты әх хойләт. Тәта рәпитты мир йис путрәт, арәт, моньщәт әкәтләт па карты щұңкәт мухты мир ещәлт павәтләт. Кашәң хәннәхә щи арәт, моньщәт карты щұңкәт мухты хәләнтты пищ тайл. Тәп щәта атум вер вәл, карты щұңкәтн шавиман тайты ясәт ван кұтн щәлтаса йира вұлдыт, карты щұңкәт немәсыя шұкатлайт, хәкер немуп әх щи атум вер верләт. Щи пәта ван кұт карты щұңкәтн вәлты ясәт вәшләт. Щи пәта фольклор пида рәпитты мирева па щи йилпа верум рәпатаел, верты мосл, щи ясәт, моньщәт, арәт щив

мәстүптәты мосл. Институт тәм атум верәт ләщәтты пәта карты щұңкәт тайты фирма пида ван кұтн вәйтәнтыйл, па иса пұш ямшәк веб версия ләтл.

В.И. Сподина путәртум юпийн ясаң тайсәт дума депутат Т.С. Гоголева па вәнтәтты верәт тәты департамент кәща ләңкәр ими И.В.Святченко.Путәртмелюпийини нумәса питсәт, Фольклорной центр хуца рәпитты әх рәпата – щит лавәрт рәпата, лывела яма ясаң тайты мосл, щәлта па увәс мир эвәлт хәншум путрәт яма шавиман тайты мосл. Щи юпийн па рұщ ясаңа тулмащәтты. Путәртсәт, муй вұрн лывела щи әктум ясәт непек вәнта тәты па киникая верты.

Щәлта па «Электронный мультимедийный депозитарий» проект олаңән путәр мәнәс. Депутатәт мухты щимәщ поступсәт ләщәтты мосл, мәта

утәтн хәннәхә хәншум моньщәт, арәт муй па путрәт па әхн кетумты ән рәхл, рұщ ясаңән щит «авторское право». Тәм йисн щи верәт ушәң щира ләщәтты вера мосл. Ассамблея әх поступсы хәншсәт, вәнтәтты верәт тәты департамент па Ас-угорской институт кәща әх яха ат рәпитләт па тәм лавәрт верәт яма ат ләщәтләт.

Дума мирхот тәты хәя Б.С. Хохряков вәс, тәта 19 вер олаңән путәр мәнәс. Мет олаң мойлупсәт олаңән путәртсәт, мәта хәннәхәйта дума эвәлт почётной мевл пос па Почётной ишәкты непек мәсы. Әктупсыйн поступсы верәт олаңән путәр мәнәс, щит муйсәр бюджет Югра 2023-мит одн тайс па муй арат вух 2024-мит па 2025-мит олаңн мосл, государственной пурмәсәт муйсәр налогн пунты, муйсәр государственной рәпата тәхет Югра хуца верты, муй вұрн округ тайты государственной пурмәсәт юкан щира верты, муй вұрн муниципальной мұвәта юкан щира сельскохозяйственной верәт верты па вәнт воньшумутәт, нохрәт мир эвәлт ләтты рәхл. Щәлта па әх путәртсәт, муйсәр поступсәт верты вәнтәттылты январемәт пәта, муй вұрн щи январемәт әшколайтн вәлты мәр лапәтты, муй щирн айлат әх пида елды рәпитты, муй вұрн округев хуца культура па искусство верәт елды ләщәтты. Щәлта па депутатәт путәртсәт, муйсәр верәт, муйсәр поступсәт Дума хуца йилуп 2024-мит одн верты.

Путәр хәншәс:
Пётр Молданов

Вудаң кәщәев ясңат

▲ В.В. Путин

Щиты вудаң кәщәев лупас, 2023-мит олд Россия мўв хўваттын рәпата аң тайты ех 2,9 процент арат тәп нух ханшман вәл. Щит вера вән амәт, вантә, ий-ха катдасман тәм нўша тўңматты веритсы.

2024-мит олд рәпитты хәннәхә тылащ мәр еша вўты вух нивл процента енулм.

Мир ямәлты па лекшитты вер олаңан путәртты пурайн Владимир Путин лупас, немасыя ләщәтум «Земской тохтур» немпи вер щирн нәтупсы вух аршәка верлы. Щиты тохтура – кәт миллион, ай тохтура – и миллион арат нәтупсы вух мәты питлы.

Щәлта ипотека поступсы хўват әнтә тәп йилуп вәлты-холты хот ләтты хәннәхә веритәс, юхи хәщум оләтн омсум хотәт ләтты щирәт ши непекн ищи нух хәншлы. Вантә, интәм имухты йилуп хот вәйтты па ипотека щирн ләтты шимл, сырыя омсум хоттәлыева, тәп ләтты щир әнтәм. Щи пәта тәм вер мосл сора-кеша тўңматты па немасыя поступсы йилпатты.

2024-мит олд вәндата ювум хуятәт па рўтыщәты вўша ювум ех пенсия вух ищи енулм. Щи вух 7,5 процент арат вәншәка йил.

Ван хәтлуп тылащ 14-мит хәтлән Россия мўв кәща ики Владимир Путин айкеләт әкәтты еха тәм олд тывум арсыр верәт олаңан путәртәс. Нәл щос па нәл минута мәр Россия луваттын рәпитты окружной, республиканской па федеральной айт ләщәтты тәхет эвәлт юхтум ех кәщәев эвәлт 67 арат вер олаңан иньщәссәт.

Щи тумпийн йилуп олд хотәт хошмәлты, нуви тўт вўщитты, каврум па потум йиңк мәты верәт пәта банк хўват сухуптәты пурайн комиссия вух йира вўты ләңхалы. Кәщәев ясңат щирн, мет сырыя вәтаңа па рўтыщәты вўша ювум мира тәм верн нәтла.

Елды кәщәев иньщәссы, Украина хуша далаясты вер нух вулыты щира Россия мўвн солдатәт әкәтты вер йилпатлы муй әнтә? Юхлы лўв нәхмәс:

» Олаңмит мобилизация вер оңитумн 300 щурәс хәннәхә дәл хәра мәнәс. Тәмхәтл ши ехлўв эвәлт 14 хуята «Герой Российской Федерации» нем катлуптәсы. Щи тумпийн ям арат па па мевл посәт. Әл вәлты хәннәхәя щимәщ мойлупсы мәды хән. Интәм 244 щурәс солдат мўвев пәта тарәндәл. Лыв далаясты вер тәса вәйләтә. Щи тумпийн лыв сәттәла далаясты мәнум ех 486 щурәс араттыя йис. Иса Россия мўв хўваттын ванттыки, кашәң хәтл 1500 щурәс хуят мўвев пәта дольты ләңхәл. Щи пәта кимит мобилизация вер ләщәтты аң мосл.

Щи юпийн Россия мўв кәща лупас, мўң нявремлўва айтәлдн йис пура вўш эвәлт па тәм хәтләт вәнта мўвев олаңан тәса вәты мосл, муйсәр вудаң верәт вәлупсы хўват тывсәт. Щи олаңан айлат еха ипўша путәртты па ванләтәты мосл, ләлдн лыв

елды ай пушхәта ищи лупты веритсәт. Щи пәта әшколайн вәндтәты нявремәт щира йилуп «История» немуп учебникәт есәлты мосл. Хута Россия мўвн тывум вудаң верәт, ши күтн па далаясты пурайт олаңан тәса па вәщката нух хәншман ат вәл.

Елды Удмуртия мўв Ижевск вошәң хә Василий Бабинцев президент эвәлт лўв сәттәла вертәты щир олаңан иньщәсәс. Лўв щиты ясңат оңитәс:

» Удмуртия мўвн мўң хә-нә па нявремәт пәта дәмәтсук ентлўв. Интәм Украина мўвн далаясты ехлўв пәта немасыя нәтупсы вух унтасн мўң солдатәт пәта дәмәтсук ентлўв. Мўң пәтәва щит вән амәт па унтас. Вантә, вухие еша катлуптәты веритсүв па интәм мўң оңневн ям арат ех вәты питәс. Ма иньщәсты вўратлум, ләлдн елды ищиты тәса рәпитты па щимәщ партупсәт вўты Россия мўв кәщәит эвәлт, мосәң, вухәң нәтупсәт, мосәң, күш ям ясңат давәлты рәхл муй әнтә?

Юхлы В. Путин нәхмәс:

» Па хуты. Щит мет мосты па ям вер. Вантә, кашәң мўвн вәлты мир лыв сәттәла вер тәты питләт ки, лыв мирел дәмәтсук ләщәтты питл па мирева мет әмща вәлты йил. Вантә, кашәң дәмәтсук хўват, кашәң ентум хурам хўват тәлаң мир йис вәлупсы олаңан уша верты рәхл.

Щи пәта лыв сәттәла вер тәты тәхет мўңева шеңк мосләт па мўң, муй мосл, иса щирн нәтлўв, ләлдн лыв елды ат вәсәт.

Щәлта тухләң хопәт олаңан путәр мәнәс. Кәщәев лупас, 2030-мит олд вәнты Россия мўвн 1 000 арат йилуп тухләң хоп есәллы.

Югра мўв айкел ләщәтты не президент эвәлт иньщәсәс, яна муй ропәх Югра, Якутия па Китай мўвәт хўват карты әш талты питлы? В. Путин юхлы ястәс:

» Нәмәслум, хуты карты әш талты вер – щит вера мосты вер. Ма кәщәйдам эвәлт ши олаңан мет яма нух иньщәслум па щәхәшәк нынәна ши вер олаңан айкел тәлум.

Юхи хәщум арәтн иньщәссы, 2000-мит ола керләты ки, муйсәр верәт нәң па щирн ләщәтсән ләлдн?

» Ма така лупсум, тўң әш хўват шәшлән! Россия мўвн вәлты мир па мирәт пәла вера сәймәңәт па нявләкәт. Итәх па хон пеләк мўвәт ех па ши сәймәң верәтнәхман тайләт. Щиты рәхл хән? Нәмәслум, хуты веккеши рўщ мира эвәлты мосл, вантә, йистәлдн Россия мўвев тарум мўва, ташәң мўва, ләхсәң мўва вәс па елды ищиты вәлты питл, – лупас В.В. Путин.

Путәр хәншәс:
Ирина Самсонова

Тәм ванән округ ёмәңхәтл пурайн Ёмвошн округ кәщә не Наталья Комарова Югра мўвевн мет яма па тәса рәпитты хуятәта вудаң ишәк непека́т, вухаң мойлупсәт катлуптәс.

Югра мўвев шуши ёх ишәксыйт

» Округев ёмәңхәтл пида нынана ям па хошум ясәт луплум. Ма кашәң ол ши хәтлән яма па тәса рәпитты хуятәта вулаң ишәк непека́т, мевл посәт, вухаң мойлупсәт катлуптәлум, щит мўв илпи таш вўты ёх, нявремәт вәндтәты хуятәт, леккәрәт, хотәт омәсты ёх, мир тәтьляты хуятәт, культура, спорт верәтн рәпитты мир. Югра мўвев нын верлән пәта вудаңа вәл. Мўң Россия мўвев па мўвәт киньщи арсыр верәтн нух питл. Щит тәта вәдты па яма рәпитты ёх унтасн тывл, – лупәс округ кәщә не.

Ши хәтлән ханты па вухаль хуятәт ищи округ кәщәин ишәксыйт. Шуши мир пурмәсәт дэщәтты мастернән Анатолий Каюков (Нефтеюганск вош) па Наталья Маковецкая (Ёмвош) округ кәщә эвәлт вухаң мойлупсыин катлуптәсыиннән. Ши премияин шуши мир йис верәт нух алумты щирн арсыр ишәкты непека́т тайты ёх тәп мәлуйт. Анатолий Александрович Юхан хонәңән вәдты хәнтәт щирн юх эвәлт арсыр йис пурмәсәт верл. Наталья Васильевна йис щирн ханты ёрнасәт, щәш-

А.А. Каюков па Н.В. Комарова. «Юганск Life» тәхийн вўюм хур

кан сәхәт, ухшамәт, нирәт, хә ёрнасәт ёнтәл. Лўв ёнтум пурмәсәл «Реестр народных художественных промыслов округа» непека хәншман вәлдәт.

Шуши мирәт культура верәт вәвәдты пәта округ кәщә эвәлт вухаң мойлупсыин «Торум Маа» тәхийн рәпитты айлат не Елизавета Ромбандеева мәсы.

«За вклад в развитие территориального маркетинга и брендинга Ханты-Мансийского автономного округа – Югры» немпи вухаң мойлупсыин округ кәщәин Наталья Комароваин Галина Визель (Ёмвош), Наталья-Тәлинә Чайникова-Вахрушева (Ёмвош район) па па ёх катлуптәсыит.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Увәс мир йис верәт тәм йис щирн елды тәты вәндтәсыйт

Ван хәтлуп тыләщ 13-17-мит хәтлән Ёмвошн «Комунада» немпи вәндтәты хәр рәпитәс. Тыв округев арсыр вошәт па кәртәт эвәлт шуши мир юхтыйлсәт, щит верәнтты, ёнтәсты, шўкщәты ёх, нарәсты, арәт хәншты па ариты хуятәт, хурәт хәншты ёх, Югра мўв йис вәлупсы олаңән уша верты хәннехуятәт, мойң ёх мўвев хўват тәтьляты па шуши мир вәлупсы олаңән блогәт тәты ёх. Тәм хәр версы, ләдн юхтум шуши мир йис вәлупсы, верәт тәм йис щирн елды тәты вәндтәты.

Тәм вәндтәты хәр округ айлат ёх верәт, гражданской инициативайт па внешней связят верәт тәты департамент хуятәт унтасн тывәс. Ши тумпи округ дума шуши мир ассамблея депутатәт па «Югра лыднуптәты» шуши мир оса тәхи ёх нәтсәт.

Округ айлат ёх верәт, гражданской инициативайт па внешней связят верәт тәты департамент кәщә хә Яков Самохвалов вўща верәс:

» «Комунада» – щит йилуп вер, нын шуши мир йис верәт тәм йис щирн елды тәты вәндтәтыитты питләты. Шеңк ям питл ки, нын йилуп верлән олаңән проект непека хәншаты, юхи хәщум хәтлән ши олаңән путәртаты па елды тўваты. Хульева ям верлан ат тывләт!

Шуши мир ассамблея кәщә хә Еремей Айпин вўща верман лупәс:

» Мет вәвәрт – щит верты

елпийн нәмәсты, муй нәң верты вўтщийлән! Щирн яма нәмсаты, муйсәр йилуп верәт дэщәтты вўтщийләты!

«Югра лыднуптәты» оса тәхи кәщә не Людмила Алфёрова лупәс:

» Тәмәщ вәндтәты хәр «Комунада» нәм тайл. Хәнты щирн лупты ки, мәта хуята щит мосл? Мўнева, шуши ёха, щит мосл йис вәлупсәв тәм йисн щирн елды тәты,

ләдн елды әмща вәдты ат вәс, нявремәт, айлат ёх ши верәта вәндтәты. Нын йилуп верлән ат тывләт!

Нял хәтл мәр вет вер тәты пәта атәлт вәндтәты хәрәт рәпитсәт, щит «Мода», «Музыка», «Вой-хўл вәлпәсләты, вўлы таш вәвәдты верәт», «Туризм», «Блогер». Юхтум ёх лекцияйт хәләнтсәт, вәндтәтылсәт, щәлта итәх хуятәт непека хәншсәт, муйсәр верәт лыв верты нумәс тайләт.

Юхи хәщум хәтлән вәндтәтылум ёх лыв хәншум верлал олаңән путәртсәт па щитәт альсәт.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

www.khanty-yasang.ru

Хотат омасты па вэлты хотат верат олан

Югра мўв хотат омасты верат тэты департамент кэща хэ Матвей Каров Ас потты тылщн 28-мит хатлан карты щўнкят мухты округ мирев ешалт путартас, муй вўрн департамент хуща там ол манас, муйсар нумасн елды вэлты питлат. Щи путар юпийн Югра хуща вэлты мирев иньщасты яснаттайсат. Мирев хотат омасты па хотатн вэлты верат олан иньщасат. Кэщав щи иньщасум верат олан юхлы путартас.

Матвей Игоревич Путрал олнитсэдэ вэн пельница хот омсум тахи эвалт:

» Мет амаш карты щўнкят мухты путартты там пельница хот пела вантман, щит «Нижевартовская окружная клиническая больница». Тамхатл рэпитум ёхлўв тата мет юхи хашум блок «Е» верты етшуптасат. Ешавел тохтура рэпитты мирев ям хошум па нуви тўтат вэн хотн рэпитты питлат.

Щалта па кэща ясаң ширн, мет мосты верат – щит там увас мўвн вэлты мирева ям хошум па лашкам хотат омсалтаты вер. Департамент кэщав ясаң ширн, 2019-мит ол эвалт ки лўнатты, Ёмвош округ-Югра хуща «Жилье и городская среда» национальной проект лэщатман вэл. Щи верат пата немасья программа верман вэл, па щи мухты хот омсалтаты верата вух мийлялы. Россия хуща вэлты кашаң регион щи непек мухты мирев вэлты хотат щи омсалтат. Там верат олнитум юпийн нйл ода щи йис, мўң округев хуща щи мэр 3,5 млн квадратной метра хот хэр вэлты шир ванта лэщатсайт. 2023-мит олэв парты ванта план ширн па мосл 900 шурас квадратной метра вэлты хот хэрят верты.

Матвей Игоревич лупас, матты 2023-мит олн

нйл муниципалитет там верата миом план киньща аршак хот йит версат, щит Нефтеюганск, Пить-Ях вошан хуща, Нефтеюганской па Сэрханл районан хуща.

2024-мит олн хотат омсалтаты верат па ямашак манты питлат, щи олн и млн квадратной метра хот хэрет йилпа тывлат. Тэх хотат – щит юкан щира омсалтаты хотат. Департамент кэща ясаңан там олатн увас мўва юхтум ёх па шир нумасн вэлты питсат, там мўв эвалт лыв хошум мўват пела ан вўратлат, лыв иса пўш там мўвн вэлты нумас тайлат. Щи пата тата ям юкан хотат омсалтат, щит атэлт тахийн омасты хотат, мухалая мўв хэрят тайлат. Щи хотат хошум рўв, нуви тўт па тайлат. Тамаш юкан хотат омсалтаты мирева департамент ищи нетты шир тайл.

Государстваев хотат омсалтаты непек тайл, щи ут мухты мўң Югра мўвевн комплексной программа версы. Щит хуща муй тахийн муйсар

хотат омсалтатыйт, щи верат иса яха ханшман вэллат, щи кўтн вэлты хотат, рэпитты хотат па сыр-сыр мосты пурмасат тайты хотат. Щи программа мухты хотат омсалтаты департамента 180 тахет верты па йилпа лэщатты мосл, щит вэнлтыйлды ашколайт, пельницейт, культура хотат, физической культура па спорт хотат. Там программа вет ол мара верман вэл.

Матвей Игоревича карты щўнкят мухты путартман Югра мўвевн вэлты мир ар иньщасупсы ясаң тайсат. Лывела мет лаварт верат, щит лепалтылум верат, ёх пилтащман вух яха акатсат па щи вухат хот верты ёха юкантсайт хот омсалтаты пата. Тэп щи хот верты ёх щи мир вухн хот верты ан паксат, вухат хултуптасат, мирев вухлы па хотлы хашсат. Ин па муй вўрн щи хотат ёша паватты, щи олан мирев щи иньщас. Кэщав лупас, там вер ищи айкемн нух лэщатты питсат, ин

щит хотат омсалтаты олнитсайт. Мет яма щи вер Сэрханл, Нефтеюганск вошатн манл, щи мир пата ин халум хот омсалтасы, па ёх па ар тахетн хот йитатн маты питсайт, щи пата кат хот омсалтаты.

Па и лаварт вер, щит арал пелак мирев хулна вера арум хотатн вэллат, хотат мир машмалтаты арат фенол тайлат. Департамент кэща ясаң ширн, щит верат лыв ищи вантман тайлаллал. Сэрханл район хуща мет яма щи вер вантман тайла. 2022-мит олн щата 50 хот йит ёха ортса, вух щира лўнатман, щит 270 млн шойт. 2023-мит ол эвалт олнитман щит верат лэщатты питсайт па 8 муниципальной мўватн, щата 144 хотаң ёхям тахия каслуптасыйт, иса лывела миом хот хэрет – щит 370 шурас квадратной метра. Олэв хулаты ванта па 174 хотаң мирев йилуп хотата каслуптадыйт, щит верат пата 1,2 млрд шойт вух мийман вэл, щит кўтн 470 млн шойт федеральной бюджет вухат.

2023-мит олн там верат пата бюджет эвалт 21 млрд шойт вух мийман вэс. Тамиты ки вер манл, 2030-мит ол ванта арум хотатн вэлты ёх хулыева ям хотата каслуптадыйт.

Путар ханшас:
Пётр Айев

Хәннөхә па лүв верум верл

Щимәщ нөм тәюм вәйтәнтупсы тәта мосванән Ас потты тыләщ 24-мит хәтәлдн Ёмвошн айлат пухәт па эвет вәнлтыылды «Лыләң союм» тәхийн мәнәс. Шив немасыя Диана Васильевна Герасимова вохсы, дәлдн айкел верәс ийха юхтум вошәң, нявремәт елпийн, хутыса лүв вәлупсәл, хүватн вәс па вәнашәк ювум пухәт па эвет вәнлтәслә, па лыв пиләдә рәпитәс.

Д.В. Герасимова – филологической наукайт кандидат, Югра мұв наука заслуженной рәпатнек, Россия мұв «Ветеран труда» вудаң немәт тайл.

Тәмәщ «Хәннөхә па лүв верум верл» вәйтәнтупсыя, мәта утәв тәм ода юкәнтсы, ай ёхлүв тумпийн вән хәннөхәйт, мәта хәйт па неңәт мәнум оләтн увәс мирәт факультет хуца А.И. Герцен немуп Ленинградской государственной педагогической институтн (ёхәтшәк – РГПУ хуца) па Югорской государственной университетн вәнлтыылдсәт па юхтыылдсәт.

Щәлдта Ёмвош технологической колледжән вәнлтыылды эвет па етнхотн вәсәт, хута хулыева тәм йисәң-нәптәң, не путрәт хәләнтсәт.

Сырыя ийха әктәшум хәннөхуятәт елпийн «Лыләң союм» тәхийн пухәт па эвет вәнлтәты не Ирина Белявская арсыр айкеләт тәс. Лүв путәртәс, хуты лыв тәм етнхотәдә Диана Васильевна вохсәт, дәлдн лүв лупәс, муй щирн вәлупсы хүватн вәс, ар олдәр пухәт па эвет вәнлтәс. Вантә, иса 1975-мит олд вүш эвәлт па елды 2003-мит олд вүшәт вәнты лүв нявремәт вухаль ясәңә, литературая, лыв рәт мирел вәлты-холты щирәта увәс мирәт факультетн А.И. Герцен немуп Ленинградской

государственной педагогической институтн (ёхәтшәк – РГПУ хуца) Санкт-Петербургән вәнл-тәс.

Ёхәт па 2003-мит олд вүш эвәлт лүв Ёмвоша касләс па тәта Югорской государственной университетн рәпитәс. Оләңән проректор не щирн шуши мирев айлат ёх верәт ләщәтәс, вухаль ёхлүв кафедрайн кәщәя вәс. Щәлдта Увәс мирәт институт кәщә неңә павәтсы па щи тәхи хуца ймкөм ар олд мәр рәпитәс. Кашәң, пурайн лүв хәнты муй вухаль нявремәта веритты кемәлдн иса сырсыр дывелә мосты нәтупсәт верәс.

Етнхот пүншум неңев юпийн айкел ясәң, Диана Васильевна мәсы па лүв ийха әктәшум хәннөхуятәт елпийн щиты путәртәс, хуты сыры рәт ясәңән иса ән па хошәс. Ёхәт Ёмвош педучилищәя юхәтмәлдн велщи вухаль ясәң уша верты питәс. Мет оләңән рәт ясәңән тәта Конда мұвәң путрупсыин дывел Павел Александрович Вахрушев вәнлтәты вүян-тәс. Лыв вәнлтыылды тәхел хуца 25 пух па эви вәс, ар пеләк айлат хуятәт рәт ясәң ән тәйсәт па итәх ёх ән ләңхасәт щитәл вәнлтәты. Училищәеял эвәлт дыв хулыева партсайт тўңщирәңә, яма шуши мир ясәңәт тәйттыя.

▲ Д.В. Герасимова. В. Енов верум хур

Щи пәта кашәң пухэви елды рәт ясәңәт вәнл-тәты пиньщәс. Кимит пұш Диана Васильевна вухаль ясәң увәс мирәт институтн Ленинград вошн елды ищиты Конда мұв путрупсы щирн вәнл-тәтыя кәтләсәс. Щи йисн лүв вәнлтәты неңәдә Матрәна Панкратьевна Вахрушева иса вәс. Ар ям ясәң лүв тәм етнхотәлдн щи йисәң-нәптәң вухаль неңәл оләңән лупәс.

Вантә, М.П. Вахрушева мет оләң вухаль мир учёной, айлат ёх вәнлтәты па киникайт хәншты неңә вәлты-холты хүватн вәс. Лүв щи рәт ясәңәдә па Конда мұв вухалят путрупсы щира мәнум оләтн тәм неңев вәнлтәс.

Елды Диана Васильевна путәртәс, хуты ин тәмхәтл вәнты тәп шеңк ям па вешкат нумсәт кәтра лүвел институтн вәнлтум хәннөхуятәт оләңән лупты веритл. Щи хәйт-неңәт вухаль ясәң па путрупсы тумпийн, тәса рүщ ясәңә па литературая ищиты вәнлтәсәт. Мосәң, щит унтасн елды лүвәдә арсыр шуши мир айлат пухәт па эвет пилә рәпитты кеншәк вәс.

Щиты лүв сырыя А.И. Герцен немуп Ленинградской государственной педагогической институтн (РГПУ хуца) муй Югорской университетн иса вәна ювум нявремәт вәнлту-ман вәс. Араттелдн Диана Васильевна вәлупсы хүватн 61-көм олд рәпата тәйс, щитәт эвәлт 40 мултаскөм олд лүв иса айлат хәннөхуятәт вәнлтуман щи рәпитәс. Кәтра тәса ләщәтум верләл оләңән тәмхәтл етнхота әктәшум ёх елпийн Диана Васильевна тәп щиты нөхмәс:

» *Ма ән нәмләем вевтама па атмәщ вәнлтылудум пухәт па эвет, дыв хулыева шеңк ям па вешкат айлат хәннөхуятәта вәсәт!*

Шеңк ар ям, ишәкты ясәң тәм вәйтәнтупсыин Диана Васильевна лүв сырыя вәнлдум хуятләл эвәлт хәләнтәс. Щи хәйт-неңәт пәта лүв әнтә тәп әл вәнлтәты неңә вәс. Мет лавәрт щос пурайн сырсыр верәтн дывелә нөтәс па елды вәлупсы әшәтищи тәса ванлтәс.

Путәр хәншәс:
Владимир Носкин

Ван хәтлуп тылҕщ 15-мит хәтлән пурмәсәт шавиты па давәлты «Торум Маа» хотн Юван Шесталов немпи хот йитн «Литературная гостиная «И брошу эту думу вдаль» немпи етнхот версы. Щи етнхотн вухаль мир йис путрәт әктум хә Михаил Плотников олаңан путәр вәс. Тәм етнхот музей тәхийн рәпитты не Маина Макарова (Шесталова) тәс.

Лүв путәртәс, 180 лол юхды мадыар мир хә Антал Регули мўң увәс мўевн йис путрәт әкәтман яңхәс. Лүв щи пурайн ар вухаль мир йис путәр хәншәс. Ин тәм вәнты хулна щи хәншум путрәт хулыева нух ләщәтман ән вәлдәт. Щи пурайн хәншум итәх моньщәт па йис путрәт пида киникайт есәлсыйт.

90 тәл юхды па 1933-мит олн Москва хон вошн киникайт есәлты «Академия» тәхийн Михаил Плотников «Янгал-маа» рўщ ясаңан киника етәс. Тәм непек лүв вухаль йис путрәт па моньщәт хўват ләщәтсәлә. Тәм путәр «Калевала» па «Песня о Гайваате» путрәт пида и щира лўңәтлы.

Литературной критик хә Вячеслав Огрызко «Сибирский самородок» хәншум путрәдн, мата ут Михаил Плотников па та ләщәтсәлә, хәншәс: «Лүв немл Увәс мўв верәта сорни хәнши щирн хәншты молс».

Михаил Плотников лүв ләщәтум поэма йис путрәдә олаң ясаң хәншәс:

» Мәнәма кәтхушьяң тәл мосәс, ләдн арсыр йис путрәт, моньщәт эвәлт «Янгал-маа» ләщәтты. Ар

Нумсәм елды вўщкәләм

тылщәт мәр мәнәма мосәс ай юханәт кимәдн, вәнт, нәрум хўват яңхты, ләдн вухаль мир эвәлт йис путрәт, моньщәт хәншты па ләдн «Янгал-маа» путрәт ат тывәс. Щит – Ваза пәхатур, Ючо хурасәң эви, Мелик дыкәң вәрт ики, Нигейза пәлтәпәң хә, Таус тўтәң тухләң вой, Нуми Тәрум па па арсыр вулаң хуятәт олаңан әктум па хәншум путрәт.

Лүв Сүмәтвошн, Сәранпауль, Ваньщавәт, Тәк, Шәншвош, Кондинской, Самарово кәртәтн па вошәтн путәрләл хәншәс.

М. Плотников олаңан хўв мәр немәлт ән путәртыйлды. Лүв 1930-мит олаңн ищи репрессия вера питыләс, хән ар хуят мўев луваттыйн сўтытсыйт па хулт пелы тәсыйт. Щи пәта лүв олаңн шеңк ән хәншсы па лүв хәншум «Янгал-маа» киникайл олаңан шеңк ән путәртсы. Тәп 2000-мит олаңн тәм хә олаңан путәртты питсы. 2003-мит олн Ёмвошн немасыя конференция мирхот ләщәтсы, хута лүв хәншум непекәл олаңан путәр мәнәс. Щи пурайн «Янгал-маа» киника есәл-

▲ Етнхота әктәшум хуятәт. «Торум Маа» тәхи эвәлт вўом хур

ВЭЯТН ЩИ ОЛҔАҢ

Михаил Павлович Плотников 1892-мит олн Ас потты тылҕщ 5-мит хәтлән Томской губерния мўвн Колывань вошн сема питәс. Лүв киникайт хәншты хуят, поэт па прозаик, йис верәт уша верты, айкеләт әкәтты хәннәхә, вўләт лекщитты хә. Яң ол вўш эвәлт Новониколаевск вошн вәс, щәта реальной училища етшуптәс. Щәлта Чита вошн агрономическо-зоотехнической курсәтн вәндтыләс. 1912-1925-мит олаңн Увәс мўвәт вантты управления тәхийн рәпитәс. Монголия мўва экспедиция яңхәс, вухаль йис путрәт әкәтты олаңитәс. Щи олаңн лүв вўләт тәйты па шуши мирәт вәлты олаңан газетаятн па журналәтн путрәт хәншәс па есләс. Мет вулаң рәпатайл – щит «Янгал Маа» киника хәншәс па есләс.

ты вўш эвәлт 70 тәла йис. Щи олаңан «Торум Маа» тәхийн ләщәтум етнхотн государственной окружной библиотекайн рәпитты ими Мария Мадьярова путәртәс. Лүв лупәс, хутыса тәм мирхот ләщәтсы, хуятат щәта путрәт лўңәтсәт. Па интәм Михаил Плотников хәншум «Янгал-маа» киника библиотека сайт хуша лўңәтты рәхл.

Ищиты мирхотн филологической наукайт кандидат ими, вухаль ясаң пида кәпәртты не Диана Герасимова вәс. Лүв ищи тәм хә па хәншум непекәл олаңан ям ясәт лупәс.

Маина Макарова лупәс, хуты етнхот ләщәтмәл пурайн лүв Михаил Рябий па Станислав Золотцев тәм киника па Михаил Плотников олаңан хәншум непекәт лўңәтәс. Лын ар ям па мосты ясаң «Янгал-маа» киника олаңан хәншәңан.

Щәлта «Хәтл» немпи Ас-угорской театр хуши рәпитты хуятәдн Леонид Архипов па Юлия Яркина па Шапша кәртәң январәт Михаил Плотников хәншум «Янгал-маа» па Сергей Клычков «Мадур Ваза – победитель» поэма эвәлт путрәт лўңәтсәт.

Путәр хәншәс:
Надежда Вах

Югра мўв дѣтутӑң па

^ Вандтупсыя юхтум хуятӑт

^ Округев кӑща Н.В. Комарова ищи вандтупсийн вӑс

Тӑта мосванӑн, ван хӑтлуп тылӑщ нивӑлмит хӑтл вўш эвӑлт па 10-мит хӑтл вӑнты, Ёмвошн «Югра-Экспо» немуп тӑхи хуща XXVI-мит пўш «Югра мўв дѣтутӑт па пурмӑсӑт» вандтупсы мӑнӑс.

Щи пурайн округ луватн арсыр ай кӑртӑтн па вӑн вошӑтн сыр-сыр дѣтутӑт па пурмӑсӑт верты тӑхетн рӑпитты хӑннехуятӑт кашӑң ол, вӑн кӑщаита па шушия вӑлды ёхӑнеӑа иса вандтӑлӑт, муй хурасуп утӑт тӑм кўтн дыв яма дӑщӑтлӑт, дӑдн вӑлды-холты ширедн ел тынытыя веритсӑт. Щи пӑта 200 мултаскем тынесты-дӑтӑсты тӑхи тӑм

хӑлум хӑтл мӑрн немасыя Ёмвоша юхтыйлсӑт па дыв кўтӑдн дѣтутӑң-пурмӑсӑң вандтупсӑт мир елпийн тӑса па ӑмща версӑт.

Ияха ӑктӑшум хӑннехуятӑт тӑта Нуви сӑңхум, Сўмӑтвош, Кондинской, Нефтеюганской, Сӑрханл, Нижневартовской, Октябрьской па Ёмвош районӑт эвӑлт вӑсӑт. Щитӑт тумпийн сыр-сыр Югра мўвев вӑн вошӑт, щит Когалым, Лангепас,

Мегион, Нефтеюганск, Нижневартовск, Урай, Нягань, Покачи, Ёмвош, Сӑрханл па Югорск эвӑлт ищи ёх юхтыйлсӑт.

Тӑмӑщ вӑн дѣтутӑң-пурмӑсӑң вандтупсийн кашӑң хӑннехӑ иса лўведа мосты утӑт дӑтты веритӑс. Тыв потум вўды нюхи па вуй, арсыр юхан па Ас хўдӑт, сыр-сыр воньшумутӑт, мўвн енмӑлтум кӑртӑпкӑйт па па дѣтутӑт, есум ийӑкӑт па мис вуйт, щичкурекӑт па васӑт муй дӑнтӑт, пӑрӑщ па мис нюхет, ар тӑхийн верум нянят, рўщӑтн дӑщӑтум пӑрӑщ вуй, арсыр консервайт, колбасӑт, сырӑт, щичкурек кӑрӑң пушхӑт, ёш рӑпата унтасн верум шай анӑт, ӑмпет, сыр-сыр ёрнасӑт па вўды кеплӑт эвӑлт ӑнтум пуркайт, лепӑк па вухсар сухӑт, вӑнт вой сух эвӑлт ӑнтум не па хӑ милӑт, тӑдн тӑйты хоптанӑт муйт па ӑл рӑпатайн дӑмтыйлдыт сухӑт па ям ар рўщ нирӑт, нохӑр сем эвӑлт верум вуй па па арсыр пурмӑсӑт.

Тӑм «Югра мўв дѣтутӑт па пурмӑсӑт» ванд-

тупсийн округев эвӑлт ияха ӑктӑшум верӑнтты хӑннехӑйт тумпийн Ямал па Тюмень мўвнӑн эвӑлт ищиты хӑннехуятӑт вӑсӑт. Щи хӑйт па неӑт ищи дыв верум дѣтутлал муй пурмӑслал пида вандтупсыя юхтыйлсӑт.

Тӑм XXVI-мит пўш Югра мўв дѣтутӑң па пурмӑсӑң вандтупсы мӑнум пурайн мет олӑң вўща ясӑң Москва хон вош «Российская система качества» тӑхийн рӑпитты кӑща лӑңкӑр неӑа Елена Саранцевая мӑсы.

Ияха округев районӑт па вошӑт эвӑлт ӑктӑшум тынесты хӑннехуятӑт елпийн лўв тӑмиты тӑса путӑртӑс:

» *Ешӑк хӑйт па неӑт, тӑмхӑтл шеңк ищки нын хущана, Москва вошевн – мелӑк. Тӑп нын хӑннехӑ рўвдан унтасн мўң тӑта хулиева арсыр мўңева мосты верӑт ямсыева верлўв. Щиты сыр-сыр дѣтутӑт па пурмӑсӑт вантсўв па арталӑсўв. Мўң мет ям утӑт щитӑт кўтн шивалӑсўв. Тӑмхӑтл рӑхл лупты, хуты Югра мўв хуща арсыр тӑхетн вӑлды хуятӑт шеңк яма дѣтут па арсыр пурмӑс дӑщӑтты хошлӑт. Ма ширемн, щитӑт хулиева*

^ Наталья Чайникова-Вахрушева ишӑкты непекӑн катлуптӑсы

пурмӓсӓң ванлтупсы вӓс

Россия мўв луватн елды тынытыя веритдыйт. Щи унтасн тӓм олн верум ванлтупсыйн Югра мўвев олӓң тӓхия дѳтутӓт па пурмӓсӓт щирн юхтӓс. Елды ищиты вѳкката кашӓң вер вераты, щи пурайн ищипа арсыр Россия мўвӓт кўтн нух питлӓты!

Е. Саранцева ясӓт юпийн округевн вӓлты тӓхетн рӓпитты кӓщайт дыв кўтӓлн сыр-сыр кашашты непека тўңщирӓңа лӓщӓтсӓт па хӓншсӓт.

Щиты «Ёмвош хўд вўты» па «Югра хўд енмӓлты» тӓхеӓн кӓщая вӓлты хӓйӓн П. Федяев па С. Марков кашашты непека версӓн.

Щимӓщ непекаӓн хўватн, вантӓ, сыр-сыр тынӓң хўдӓтн елды рӓпиттыя кўтӓлн дыв пелтӓщтыя веритлӓн.

Щӓлӓта округ кӓщӓ нецев Н. Комарова ванлтупсыя юхтӓс. Лўв иса арсыр тынесты-лӓтӓсты хӓрӓт вантӓс па арталӓс. Юхи хӓщум пурайлн нӓхмӓс, хуты шеӓк яма, мосты щирӓтнлѳтутӓтпа пурмӓсӓт версыйт.

Округев кӓщӓ не вӓлум пурайн сертификат непекаӓт ванлтупсыя юхтум хуятӓта, мӓта хӓйтнеӓт тӓса верум верлаӓ щирн нух питсӓт, мӓсыйт. Щимӓщ непекаӓт мойлӓты пӓта «Российская система качества» тӓхийн рӓпитты кӓщӓ лӓңкӓр не Е. Саранцева па кӓщӓ лӓңкӓр хӓ В. Кувайдов вохсыйӓн. Дывн «Волна» немуп кооператив кӓщӓ хӓя, щӓлӓта па лўв щирӓлн рӓпитты неӓа О. Клищенкова, «Югра мўв воньщум утӓт», Нижневартоск вошӓн «Санта Мария» хўд

вўты па «Ёмвош хўд вўты» тӓхеӓна щи непекаӓт мойлӓсӓт.

Ӕхӓт «Югра мўв дѳтутӓт па пурмӓсӓт» ванлтупсы пурайн арсыр верн нух питум тӓхет ищиты сыр-сыр мойлупсӓтн катлуптӓсыйт. Сыры дыв елпелн округ кӓщӓ лӓңкӓр хӓ С. Черняев путӓртӓс:

» *Кашӓң йилуп ол мосты дѳтутӓт па пурмӓсӓт мўң хущева лӓщӓтдыйт. Тӓп 2023-мит олӓвн 200-кѳм тӓхи тӓмӓщ ванлтупсыя тыв юхӓтсӓт. «Югра мет еплӓң дѳтутӓт» немуп кӓсупсы ин кимит пўш верлўв. Щи унтасн дыв хошты щирелн рӓпитты атӓлт хӓннехуятӓт па ара йисӓт. Агропромышленной комплекс пӓта, мӓта ут округев хуща вӓл, щит мет ям па вӓн нѳтупсы.*

«Югра мет еплӓң дѳтутӓт» немуп кӓсупсыя тӓм ол миллион арат шойт вух округев кӓщӓйт немасыя есӓлсӓт. Щиты кӓсум па нух питум хуятӓт тӓм кўтӓтн иса вухӓн мойлупсӓтн катлуптӓсыйт.

Юхи хӓщум кўтн Югра мўв промышленность департамент тӓхев кӓщӓ хӓ К. Зайцев 20 мултас сыр-сыр ишӓкты непека дыв щирелн рӓпитты хӓннехуятӓта мойлӓс. Щи хӓйт па неӓӓт, вантӓ, ар ол мӓр тӓса па тўңщирӓңа сыр-сыр дѳтутӓт-пурмӓсӓт верлӓт па округев луваттыйн вӓлты хуятӓта вӓлты тынылӓт. Юлн мӓрӓх енмӓлты пӓта Н. Чайникова-Вахрушева Россия хон мўв сельской хозяйства министр лӓңкӓр хӓ М. Увайдов эвӓлт ишӓкты непекаӓн катлуптӓсы. Вантӓ, сыры немулты хӓннехӓ щи ут

Касум мўв эвӓлт ванлтупсыя юхтум хӓннехӓйт

«Югра мўв дѳтутӓт па пурмӓсӓт» тынесты хӓрӓтн вӓлум арсыр дѳтутӓт. В. Енов верум хурӓт

мўң Россия мўвевн ӓн па енмӓлтӓс. Щи тумпийн тӓм ванлтупсы мӓнум пурайн округевн вӓлты «Тынесты-лӓтӓсты хот», «Югра мўвев мет ям пурмӓс» па «Мет яма тынысум» тӓхет ищи арсыр мойлупсӓтн мӓсыйт.

«Мет ям пурмӓс» немуп мевл, пос па лывел ишӓкты непека атӓлт щирн рӓпитты хӓннехуятӓт Ёмвош, Урай, Югорск, Нягань, Нуви сӓнхум вош эвӓлт юкӓнтсыйт. Ищи хурасуп мойлупсы Нуви сӓнхум, Сўмӓтвошӓн, Кондинской па Октябрьской районӓтн вӓлты па тўңщирӓңа рӓпиттыя хӓннехӓйт тӓм хӓтлӓтн катлуптӓсыйт. Лывела щи мойлупсӓт

немасыя Югра мўв Фонд развития тӓхи кӓщӓ хӓ Р. Колупаев тӓм кўтн мӓс.

Щӓлӓта щи юпийн лўв путӓртӓс:

» *Ма кашӓң пўш уша верлум, хуты мўң мўвевн ушӓн-сащӓн хӓйт па неӓӓт вӓлӓт, мӓта ехлўв унтасн округев мет тӓщӓна па яма елды вӓлты-холты питл. Мўң хущева вўды нюхет, арсыртулхӓт, нохӓр семӓт, сыр-сыр юхан па Ас хўдӓт иса тӓдыева вӓл. Ма щиремн, шеӓк вулаӓ вер верлўв, хӓн тӓмӓщ ванлтупсӓт пўншлўв!*

Путӓр хӓншӓс:
Владимир Енов

Леккярят вэнлат ёха нётлът

Сўмътвош районной пэльницайн «Совет ветеранов» тәхи вэл, лыв «Медики» немпи тәхи пүншсәт. Вет тәла йис, хуты щәта кәщяя Валентина Андреевна Решетникова рәпитл.

Лухн хәтәтъяты йәңлът

Щи арат ин пенсийн вәлты вән хуят йаха акатты, щит муй ай вер хән, ин па мосл дыв пидәла елды шәшты па сыр-сыр

верәт ләщәтты. Лыв, вантә, 80 пирәщ ветеран хуят вантман тәйләт, лывела арсыр щирн нётлът. Пирәщ хуят пила путремәлът, уша

верләт, муй па лывела мосл. Тәнял пурайн тәл ёмәңхәтәлн «Ищки ики» пила кашәң пирәщ ветеран хота мойңа йәңмел. Щимәщ мойң вер пирәщ хуятәта шеңк әмәщ па няхәң-юнтәң вәс. Лыв шеңк лавәллът, хән па волонтерәт юхәтлът. Ин тәм тәл пурайн па йм мойң верләл, ләщәтлът. Ветеран Советн рәпитты хуятәт вухн ән сухуптәлайт, лыв муйкем әр тәйләт, щи кәмн рәпитлът. Ийха путремум вер сәма рәхәс, щирн уша пунсәл, ин имет вулаң вер кашн тәйләт, щи вер йм нумәсн елды тәты. Па ин арсыр спортивной верәт тәлът, лухн йәңлът, сүвәт

пила шәшлът, арсыр щирн рўтыщәлът.

Лўңән щимәщ рўтыщәты верәт ләщәтсәт: «Эвет вўрты ёрнасн», «Эвет хәншәң ёрнасн», «Мўң кәрт хәрев хуща».

Хўвн СВО ёха нётлът, щәта рәпитты волонтер неңәт шеңк каркамәт, арсыр йм вер тәса верләт. Ийха әктәщлът па ёнтәсләт, севләт, хуйтат муй веритлът, щит верләт. Ванән вәлты кәртәт эвәлт имет па верум сухдал дыв хуцела китлът, посылкайт елды ләщәтлыйт па ләлясты мўва китлыйт. Вән пәмащипа нынана, йм нумәс, тәлаңа вәдаты!

Путәр хәншәс:

Светлана Сатина

Мир ймәлты хуят пәта нётупсәт

Сырыя ма хәншсум, хуты ван хәтлуп тыләщн округ мир ймәлты вер тәты департамент кәща хә Алексей Добровольский онлайн щирн вәйтәнтупсы ләщәтыләс. Лўв айкел тәс, хутыса округев луваттыйн тәм олн мир ймәлты вер мәнәс. Щи тумпийн кашәң хәннәхә веритәс сыр-сыр нўшайт олаңән иньщәсты. Ин тәм вер олаңән елды айкел тәты ләңхалум.

Нивәлты мир иньщәсәт, муйсәр нётупсәт мир ймәлты па лекщитты хуят ёша павәтты веритл?

Юхды кәщәев лупәс, Югра мўвн мир лекщитты ёх пәта йм арат нётупсәт ләщәтман вәллът. Щит:

◆ олаңмит рәпата хәтл вўш эвәлт тыләщ мәр ёша вўты вух арата 50% северной надбавка лўнәтлды;

◆ 1 миллион щурәс шойт вух имухты сухуптәлды щи тохтура, мата хуят па мўв эвәлт округева рәпитты юхтәс;

◆ тыләщ мәр ёша вўты вуха кашәң тыләщн пуртән верты па мәты тәхийн рәпитты хуятәт вет щурәс вўш эвәлт яң щурәс вәнта, ай тохтура 2500 шойт вўш эвәлт 5000 шойт вәнта нётупсы вухн па сухуптәлды;

◆ сот щурәс шойт вух нётупсийн мултаса мәлдыйт щи хуятәт, хуйтат вәнлътәты тәхи етшуптәсәт па елды рәпитты щира кәрта вәлты мәнсәт;

◆ диплом непек ёша холумты вер юпийн пәльницая муй па па лекщитты вер тәты тәхия юхтум

мир ймәлты па лекщитты айлат хуятәт кәт тыләщ мәр ёша павтум арат вухн имухты сухуптәлды;

◆ па вош эвәлт мўң округева рәпата щирн сонтумәты хәннәхә хоттел ёхдал пила йәңхты-мәнты әш пәта вух иса сухуптәлды;

◆ па мўв вош эвәлт юхтум мир ймәлты хуятәт вәлты-холты тәхи тәса ләщәтты щира лапәт рўтыщәты хәтл мәлы;

◆ округ пәльницая рәпитты щира юхтум неңә-хәя единовременной

нётупсы вухн әнтә тәп и хуятәт – иса хоттел ёх щи нётупсы мущәтл.

◆ Югра мўва юхтум тохтур имухты вәлты-холты хотн мәлы;

◆ хот хошмәлты, нуви тўт вўщитты, каврум па потум йиңк мәты вер пәта сухуптум вух юхды китла;

◆ мир ймәлты па лекщитты хәннәхә хоттел ёх хуща нявремие енмәл ки, лўв имухты хәтл мәр пушхәт лавәлты тәхийн мәлы.

Путәр хәншәс:

Ирина Самсонова

Ван хәтлүп тылащ олңиттыйн Тюмень вошн И.Я. Словцов немпи пурмәсәт әкәтты, лавәлды па ванлтәты тәхийн «Стёжки-дорожки» вер ләщәтсы. Щив ёнтәсты, ёшаң-күрәң хуятәт юхтыйлсәт, хуйтат сыр-сыр вертутәң верәттәләт. Иса Россия па Белоруссия мўвңән эвәлт щив 200-көм хуят эвәлт 500 рәпата китыйлсы.

Вертутәң хуятәт Тюмень вошн әктәщийлсәт

Тәм пўш И.Я. Словцов немпи музей хущи щәшкан сух пўләт эвәлт ёнтум пурмәсәт, аканят ванлтәсийт, вәндтәты хәрәт верәнтсийт. Тәм вер Президентской фонд культура верәт ләщәтты пәта вухәт унтасн версы.

Сыры щимәщ хәтләт Тюмень вошн вәлды мир пәта верәнтсийт, тәм пўш па иса Россия мир пәта ләщәтсы. Щит верлы, ләдн мир шўкщәты па верәнтты верәт шавиман тайты па елды тәты.

Ёнтум карта хур

Фестиваль ёмәңхәтл пўнштыйн Тюменской область культура департамент кәща ләңкәр не Анна Кривоносова лупәс, хуты тәм ёмәңхәтл унтасн вертутәң мир ийха вәйтантыйлдәт, хошты щирлал ванлтәләт, йилуп щирәта вәндтыйлдәт па күтәлдн вәтаңа па ләхсәңа йилдәт.

Хәлүм хәтл мәр юхтум мойң хуятәт ванлтүпсәтн әмщә ёнтум пурмәсәт вантсәт, Тюмень вош вулаң тәхета тәтәлясийт, вәндтәты па тынесты хәрәт верәнтсийт.

Нуви сәңхум вош эвәлт тәм ванлтүпсәты мўң ищи ёнтум па верум пурмәслүв тәтәлясүв. Ма хәнты аканят ёнтты вәндтәсум па ванлтүпсәты тўвум рәпатайдам пәта кимит степень дипломән мәсыюм. Акань олаңән

щив юхтум хәннехуятәта ймсыева путәртсум, хутыса щит верлы, хурамтәды.

Екатеринбург эвәлт щив ванлтүпсәты юхтум не Ирина Бурова мәнәма йм ясәт лупәс.

» Мәнәма шеңк мәстәс Ирина Фирсовайн верум мастер-класс, хута мўң хәнты аканят ёнтсүв. Ирина арсыр мосты па әмәщ верәт олаңән путәртәс. Ин ма ищи мулды щив эвәлт вўдум па рәпатайдам хущи верты питлүм. Ма хәнты ясәт уша версум, щит севум вей, ниры. Щив олаңән Екатеринбург вошн «Играем в куклы» тәхия йңхты неңәта путәртлүм, – лупәс И. Бурова.

Ищиты Нуви сәңхум вош не Елена Израилева валенкайт ванлтәс па мойң мир «Валенки-шеп-

И.К. Фирсова аканят верты вәндтәл

туны» мастер-классән щитәт верты па хурамтәты вәндтәс. Няврөм күтн Ангелина Агафонова ёнтум сумка хирд ванлтәслә, тәм эвие 12 тәла йис.

Имудтыйн ма тәта Тюменской область хур шиваләсум, щив Ёмвош округев па Ямал мўв ищи хәншман вәсңән. Тәп тәм хур непекн ән версы, щит ёшн сух элдыин хәншәң сухмәтн ёнтум хур. Иса ёнтум карта хур кәрщәттәл – хәлүм метра, хўваттәл – кәт метра питл. Па 15 арап хәншийн ёнтум, щит «крест и полукрест, болгарский крест, филейная вышивка, золотое шитье, хордовая вышивка (изонить), счётная гладь, теневая гладь, ковровая вышивка, тамбурная» хәншет. Щәлдта арсыр сухмәтн (мулине, шелк, шерсть, золотая и серебряная нити, конский

волос) па сәкәтн ёнтсы. Ишим вош культура тәхи щив вера 28-74 тәлдуват 30 вертутәң не вохәс, Оксана Тагильцева па Ирина Тарасенко щив вер әхтыйн кәщайңәна вәсңән.

Етн па Тюмень вош вантты йңхсүв, хута Валентина Колокольникова экскурсовод не мўңева вош олаңән путәртәс па епләң шайн мавәт па ай нянят пида яньщдтәсыюв.

Ирина Фирсова
Хәнты ясәңа тулмәщтәс:
Надежда Вах

Ма верум верем тэсәң

Вера Михайловна Соловьёва (Рубахова) 1949-мит ол лыпәт тыләшн 28-митн Пәкәр кәртән Сүмәтвош районән сема питәс. Пәкәр кәртән садика яңхәс, нявремәт олаң ашкола Тәк кәрта вәндтыйдты китсайт, әхәт па Сүмәтвошн вәндтылдәс.

Лүв ашкола 1965-мит олн етшуптәслә па Ёмвошн леккәра вәндтыйдты питәс. Юхи хән рүтьшәты лүңән юхтылдәс, практика вер верты мосәс. В.М. Соловьёва путәртәс:

▲ В.М. Соловьёва Римма апәлнеңәд пида долә

▲ В.М. Соловьёва

» Вән леккәр ики мәнәма ястәл: «Агитбригада пида мәнләң, щәта леккәр мосл. Хүл велпәсләты калтәңәта яңхты мосәс, ма ән ләңхасум. Лүв па мәнәм иньшәссәлә: «Мәш сухн ювәртты хошләң, ух кәши пуртән, хун кәши пуртән вәйтләң, муй щирн мәты?» Ма дуплум: «Вәйтлум». Па щи, пуртән хирн мәсаюм па партсаюм: «Мәна, практика верен рәпита». Щи пурайн муй арат хүл велпәс тәхи вәс, мүң иса щив яңхсүв: Пәкәр, Тәк, Устрём, Касум нюл, Ваньшавәт, Түкъякәң, Ёлка-Шапка, Анево, Игрим, Сартынья, Сосьва, Ломбовош кәртәт вүша. Щиты щи яңхсүв агитбригада щирн, хәлүм лүң щәта практикайн рәпитсум.

Вера Михайловна 1969-мит олн вәндтыйдты етшуптәс па ин хәт эви пида Сүмәтвош пәльница рәпитты партсайт. Щи пурайн вән леккәра В.Ф. Никифоров вәс. Лүв эвет ияха әкәтсәлә па иньшәссәлә хуйтат ин

вүлы таща «Вүрты хота» рәпитты мәнты ләңхаләт. Эвет ән мәнты каш щи версәт.

Вера Михайловна щиты ай пурайд эвалд нәмләдә:

» Вүлы тащн яңхты хуятәт шеңк таксар па тащәң әх, вешкәт хуятәт, мүң хущева кәрта юхтылдәсәт. Ай няврема шеңк әмәщ вәс лыв пеләда вантты. Вүлы нюхийн тәлаюв па лыв ащилүвн хүлн мәлыйт. Тәм вер ма яма нәмләм, щирн хән нәмәлт хуят ән кашащәс мәнты, ма щив мәнты вүратсум. Ин «Вүрты хота» вүсаюм рәпитты. Щи пурайн 1969-мит олн тәта Сүмәтвош район Ванзетурской совхозн тәп и тащ хәщәс. Щәлта па щи вүлы хота ләщәтыйлдсум рәпитты мәнты. Ма пиләма щив кина есәлты хуят, вүлы леккәр китса. Пәнән киникаятн, кина вантты утәтн мәсаюв, мәнәма пуртән пунсы, муй па щәта мосмитл, мүң щи мәнсүв. Вүлы әш әхәлн муй щирн яңхты, муй щирн үккелә па сүв катәлты, ма ин вүлы

тащ хуятн вәндтәсаюм. Щиты айдтыева вүлы таща мәнсүв, тови, хошум пура, щи пурайн вүлэт омәсты пурая йис. И лотн тыләшкәм лавләсман омәссүв. Имет и лотн вәдман сукара нянь эвәлтәт, сорум нюхи ләщәтләт. Тылщев сора мәнумтәс, па мүң елды кев пелка касәлты питсүв. Кев пуңла юхәтсүв, тови пеләк лойләты тәхи версүв, пеләна па пирум ар әнтәм вәс. Вүлы хотәт омәссүв, певәлты хот верса. Щиты вәдман и пурайн па вүлы хотн няврем кәшаңа йис, щив шеңк хүв мәнты, кәт сот верста, мосәс. Щив юхәтсүв, няврем мәшл яма версәв па елды щи вүлы тащ хотәта мәнсүв, хута па леккәр мосәс. Рация әнтәм, щиты щи әхәлн тывелт-тухелт әшләд хүват яңхлүв па муй верты. Ипүш мүң вутаң кев юхан шәпи мәнсүв, вантсум, муй щирн олаң әх мәнләт, еша вәндтыйдсум. Ма юлта әхәлн доләман лыв юпелн йисум. И тәхийн ән веритсум, потум

ийңка питсум, щәлта тәлаң тыләшкәм шеңк кәшитсум. Вүлы тащ хуятн ин вүлы леккәр Константин Вынгилев вәйтса па тәса. Лүв мәнәма пуртән лоньщлтәс па ма яма йисум. Тәлаң тәл ма щәта вүлы тащн рәпитсум. Мәнәма шеңк әмәщ щәта рәпитты вәс. Тәл мәр юлн пәльницайн вәсум. Хән па пүш вүлы таща рәпитты вохсаюм, ма ән мәнсум, вошн рәпитты хәщсум. Ин «скорая помощь» санитарной авиацияйн рәпитты питсум, щәта ма яң тәл щи рәпитсум. Щи пурайн 1970-мит олн мүң тухләң хопн вүлы хотәта па экспедицияйт хуца па ин газопровод верты тәхия яңхсүв. Муй арат арсыр мәшәң вер щәта питыйл, хәтәлн па атәлн яңхлүв, шеңк лавәрт вер вәс. Щи пурайн мүң, айдат әх, әмәщ вер пелә ямәтвәсүв. Ма комсомол райком па профсоюз хуца вер тәйсум. Әхәт па «скорая помощь» эвәлт вулүсум, щәлта па лабораторияйн пенсия вәнты рәпитсум.

Иса луваттын 51 тал ай леккэр щирн вәсум.

Вера Михайловна елды аңкел-ащел олаңан еша путартас:

» Ащем – Михаил Павлович Рубахов. Лув ащел 1937-мит олн сұтытты тәсы, Ёмвошн пәрүм мұвл вәл. Ащем 15 талдә йис, хән рәпитты мәнәс, холпитас па вой велпәсләс. Яма хұл велпәсләты верл пәта арсыр мевл посәтн мой-луптәсы, лув Сүмәтвошн олаң хұл велпәс хәя вәс. Пиршамәтәл вәнты щи хұл велпәсләс. Аңкел ими – Евгения Григорьевна Рубахова (Гындышева), рәт мұвл Вәйтәң ех кәрт. Лув мис пәсты неңа рәпитас, каркам хуята вәс, ар пұш мевл посн мой-дылдсы, 1960-мит олн ям мис пәсты щирн Москва воша ВДНХ тәхия китылса. Пәкәр кәртән щи пурайн вән совхоз «19-го Партсъезда» вәс, щәта вухсар ферма, мис хотәт, дов хотәт тәйсәт, совхоз щи пурайн ташаң вәс.

Нумәсн тәйләс щи пура, – елды путәртәл Вера Михайловна. – Муй щирн мұң ая вәлмев вұш эвәлт совхоза нәтсүв. Веникәт версүв, турн сәвәрты па ақәтты яңхсүв, аңкема мис пәсты нәтсум. Юнтман, навәрман хәхәтләсүв, иса нәтсүв. Тәлн рәп элты хәтәтләсүв, лұңан намн юханән певәлсүв, ар юнты вер тәйсүв. Вәншәк ех етна пеләкн кұлупн арисәт па яксәт. Еша тәп мәр мәнумтас па мұң щи кұлула яңхты яктыя питсүв.

Ин па Вера Михайловна пенсияйн юдн әл хән омәсл. Лув яма рұтыщәл па СВО тәхия щәта мосты пурмәсәт китты нәтл.

Путәр хәншәс:
Светлана Сатина

Няврәм сема хәтләты щир – щит щұнь-хәл, мутра

Там ям не Марина Александровна Гоголева (Миляхова) Сүмәтвош районной пәльницайн ар тәл рәпитл. Лув кашаң пурайн ай няврәмәт сема питтын ям пәмащипа ясаңан ястәлы.

▲ Н.П. Пузина па М.А. Гоголева

▲ М.А. Гоголева сема питум няврәм пида

Марина Александровна 1965-мит олн Сүмәтвошн сема питас. Лув рәт мұвл – Пәкәр кәрт, щәта лув енмәс, Сүмәтвош ашколайн нял класс етшуптас. Әхәт па елды Тәк кәртәң ашколайн вәнлтыләс. Ашкола юпийн лув Ёмвоша мәнәс, леккәр училищайн вәнлтылты питас. Щәта лув ай леккәра вәнлтыләс, хән щитл етшуптәслә, Сүмәтвоша рәпатая китсы. Мет олаң мәр лув хирургической атәлт тәхийн па терапевтической атәлт тәхийн рәпитас, турәх мәш тәхийн ай леккәра вәс. Щи пурайн айлат ех мулды мосты рәпата имухты сора хән вәйтләт.

Марина Александровна әхәт па ай няврәм сема питты хотн рәпитты питас. Щит 1998-мит ол вәс па ин

▲ Сүмәтвош районной пәльница хот

тәм пура вәнты щәта па рәпитл. Лув шеңк пишаң, сәмәң хуят, ям унтас верл хув лавлум тәпиет сема хәтләты пурайн.

Марина Александровна аңкел ими – Нина Ильинична Миляхова – ищи ай леккәра рәпитмәл. Совхоз вұды ташн леккәра вәлмәл, әхәт па Пәкәр кәртән пәльницайн рәпитмәл. Аңкел ими хұвн әнтәма

йис. Марина 18-мит олн атәлт хәшәс, аңқаңкелн елды вәлты нәтса. Ин лув кәт пух па нәл хилы тәйл.

Щұньяңа, уяңа вәда па рәпита, Марина Александровна, нәңена вән пәмащипа китлүв.

Путәр хәншәс:
Светлана Новыхова

И.М. Молданова Е. Айпин хәншум киникайдал олаңан путәртәл

Кәсупсийн нух питум няврәмәт

Еремей Айпин путрәт хұват ай кинайт

Ас потты тылащ юхи хәшум хәтләтн «Страницы Еремея» немпи ай кинайт верты кәсупсы сухнәс. Щит Ёмвошәң научно-библиотечной тәхи ех ләщәтсәт.

Кәсупсийн мосәс Еремей Айпинән хәншум путәрләл хұват ай кинайт хәншты. Вантә, тәм ол лүв 75 ода йис, щит лүв пәтәла мойлупсы йокана йис. Тәм кәсупсийн 12 хуят кәсәс, щит әнтә тәп Югра мұвев эвәлт, пил Ямал мұв эвәлт ищи кәсты ех вәсәт. Кәсты ех эвәлт ар няврем вәс, тәп поступсийн хәншман – 16 ол дуват па вәншәк еха кәсты мосл.

Кәсум ех арсыр путрәт хұват ай кинайт китсәт, щит «Хәнты, или Звезда Утренней Зари», «В ожидании первого снега», «Божья Матерь в кровавых снегах», «Река-в-Январе». Арталәты ех лупсәт, кәсум ех арсыр ай кинайт китсәт, и хуятәт – ай кинайт, па хуятәт – кинайт эвәлт вүюм ясәт пидә слайд-шоу. Итәх хуятәт ай кина версәт, хута дыв лүв путәрләл олаңан нәмәсләт муй па

путәртләт, муй ширн лүв тәм йисн увәс мир йис вәлупсы олаңан хәншәл. Арталәты ех – щит «Буква» киникайт лүңәтты хотн рәпитты ех па «Торум Маа» музей рәпатнекәт. Тәп Е.Д. Айпин мет ям кинайт пирийс. Лүв ястәс, дыв мет тәса лүв путәрләл лүңәтсәт па уша версәт, муй олаңан щәта хәншман вәл.

«Буква» тәхийн нух питум ех ишәкты непекаәт еша холумсәт. Олаңмит тәхия Овкәртәң ашколайн хәнты ясәңа вәнл-тәты не Анжелика Вальгамова питәс. Кимит тәхия «Кванториум» хуца Марина Зеленовских вәнл-тум няврәмәт Надежда Шестюк, Ольга Михайлова, Регина Болдовская, Дмитрий Коростылев па Макара Белоногов питсәт, дыв «Подвиг военфельдшера» буктрейлер версәт. Дыв «Хәтл» немпи хәнты-вухаль театрән верум етнхот эвәлт хурәт вүсәт. Хәлмит тәхи кәтңән,

щит Кристина Шилова па Виктория Сязи вүсәңн, Кристина ищи «Елена Артеева» немпи киника эвәлт ай кина верәс, Виктория – «У гаснущего очага» киника хұват. Па кәсум еха ищи ишәкты непекаәт па мойлупсәт мәсыйт.

Ши юпийн путәр мәнәс, муй ширн хәнты писатель Еремей Айпин киникайдалн няврәмәт па ай пура олаңан хәншәл. Югра мұв хәншты не Елена Аушева «Детство как основа мироощущения человека» путрәл лүңәтсәлэ. Щәта Еремей Айпинән хәншум «В полёте в бездну» путрәл олаңан путәртәс. ЮГУ хуца вәнл-тәтты айлат эви Валентина Тарлина «У гаснущего очага» немпи киника хұват путрәл ләщәтәс. Ас-угорской научной институтн рәпитты не Ирина Молданова па Александр Семёнов ищи Е.Д. Айпинән хәншум путрәт олаңан путәртсәңн.

Вәйтәнтупсыя әкму мир. Т. Мерова верум хурәт

Тамара Мерова
Хәнты ясәңа тулмащәтәс:
Людмила Гурьева

Донбасс нявремәт пәта етнхот

Ван хәтлуп тылһащ олһитум пурайн Ёмвошн «Единая Россия» партияя нётты тәхийн «Ёмвош ёх» немпи ариты тәхи неңәт Донбасс нявремәт пәта ариты-якты етнхот алыһащ.

Тәм етнхот Фаина Иштимирова тәс. Нявремәт кимит ол Ёмвошн вәлләт, ширн шуши мир олаңан ар вер вәйтсәт. Ф.П. Иштимирова тәм вәйтәнтупсы әмщә ләщәтәс, лүв пушхиет пида путәртәс, иньщәссәлэ, муй дыв шуши мир олаңан вәйтләт. Щәлдә лүв эвет-пухәт итәх хәнты ясңәт, арәт немәт пугәртты вәндәтәс. Ариты елпийн лүв пушхиета пугәртәс, муй олаңан ариты питлүв. Ар – щит вәлупсы, ширн щиты Донбасс нявремәт

хәнты мир вәлупсы олаңан уша версәт. Мет әмщә нявремәтә «Ухам як» вантты вәс. Ф.П. Иштимирова лупәс, хуты тәмәщ як имет Пүпи якты хот пурайн якләт.

Нявремәт ястәсәт, дыведа етнхот шеңк мәстәс.

Щи юпийн дыв тәм хотн округев сема питум хәтлә ләщәтум ванлһитупсы вантсәт.

Путәр хәншәс:
Людмила Шульгина

«Йис путрәт па моньщәт» хүват хурәң кәсупсы сүхнәс

«Хәнты ясәң» па «Луима сәрипос» газетайңәлүв ёх ләщәтум кәсупсыя 104 комикс хур китсы, щит эвәлт хәнты ясәңан 44 рәпата, вухаль ясәңан – 60 рәпата. Щи кәсупсыя Сүмәтвош, Манстәр, Сәрханл, Нуви сәңхум, Нижневартонской, Кондинской районәт, Югорск, Ёмвош, Радужной па Мегион вошәт эвәлт нявремәт рәпатайт хәншәсәт.

Хурәт арталәты ёх атәлт хәнты па вухаль ясәңәнән 6-12 оләт па 13-18 оләт луват нявремәт рәпатайт нух вантсәт. Нух питум нявремәт:

6-12 оләт луват нявремәт, хәнты ясәңан хәншум рәпатайт:

1-мит тәхи – Лев Сульманов, Ёмвош;

2-мит тәхи – Лев Горлов, Мегион вош;

3-мит тәхи – Кирилл Плеханов, Ёмвош.

6-12 оләт луват нявремәт, вухаль ясәңан хәншум рәпатайт:

1-мит тәхи – Варвара Анямова, Хулимсунт кәрт, Сүмәтвош район;

2-мит тәхи – Анна Петрова, Саранпауль кәрт, Сүмәтвош район;

3-мит тәхи – Владислава Карсканова, Ным Нярьёх кәрт, Манстәр район.

13-18 оләт луват нявремәт, хәнты ясәңан хәншум рәпатайт:

1-мит тәхи – Дарья Шеманчук, Талинка кәрт, Манстәр район;

2-мит тәхи – Татьяна Поспелова, Тэк кәрт, Сүмәтвош район;

3-мит тәхи – Тимур Мингалимов, Мегион вош.

13-18 оләт луват нявремәт, вухаль ясәңан хәншум рәпатайт:

1-мит тәхи – Надежда Алгадьева, Хулимсунт кәрт, Сүмәтвош район;

2-мит тәхи – Михаил Мурадымов, Хулимсунт кәрт, Сүмәтвош район;

3-мит тәхи – Анастасия Лонгортова, Ёмвош.

Щи тумпи арталәты ёх атәлт кәтәна немасыя мойлупсәңан мәты нумәс версәт, щит Ләв кәртәң пуха Евгения Нуриева па Угүт кәртәң пуха Елесея Рыбачкина.

Нух питум нявремәт ишәкты непекәт па тынәң мойлупсәт ёша холумләт. Кашәң кәсты нявремәт сертификат непек ёша вүд. Тынәң мойлупсәт дәтты щира вухн нәтсәт «Югра дылһуптәты» шуши мир оса тәхи ёх, дыведа вән пәмәщипа ясәң луплүв.

Нух питум нявремәт, мүй нынана

1-мит тәхия питум эви Дарья Шеманчук рәпата

ям пәмәщипа ясәт луплүв, елды ищиты кәсләты!

Путәр хәншәс:
Людмила Лонгортова

Пякуто дор хонәңән вәлты хәнтэт

Пуровской районнән Муравленко вош питәрни Пякуто дор вәл. Щи дор хонәңән веккеши сәрханл мўв хәнтэт па юрнәт вәл-ләт. Щәта вәлты хә Эдуард Вылла пида ма Русскинская кәртән вўдең, ёх ёмәңхәлт пурайн вәтаңа йисум.

Эдуард Дмитриевич вўдең ёх семьяйн сема питәс па енмәс. Ай пура олдал Параң дор хонәңән мәнсәт. Щит Русскинская вош эвәлт кәтсот километра вўшн вәл. Аңкел хәнты не вәс, щит Евдокия Тихоновна Покачева, ащел – юрн хә Дмитрий Ильич Вылла. Лын ищи вўдең ёх хущи енумсәңән. Щи олаңән Эдуард лупәс:

» Ма ащем, щатьщасцем рәтнайт худыева вўдең ёх вәсәт. Мўң йистелн авиет тәйсўв. Щатьщасцем хәлум шурәс мултас вўлы тәйс, лўв хущела вўлы лавәлты ёх рәпитсәт. 1934-мит одн рўщ ёх юхәтсәт, щатьщасцем хулт пелы тәсы, ешавәс лўв нәртәмлы щаврәмсы. Щи одн товийн ащем сема питәс. Интәм мўң шимл вўды тәйлўв. Упидам, яйдам иса вўды лавәлман вәлләт. Яйдам Надым вош пеләкн вәлләт, улем Тәрум дор вош пўңәлн

▲ Э.Д. Вылла рәт неңәл пида. Н. Рагимова верум хур.

вәнт шушийн вәл, икия щәта мәнәс, щит Татьяна Дмитриевна па Александр Алякович Пякәңән.

Евдокия Тихоновна па Дмитрий Ильич хәт пух па нәл эви енмәлсәңән. Исәт аңкел-ащел верел елды тәләт, ищиты няврәмләл енмәлсәт. Интәм лыв хилыдал вўды лавәлты вера хушләт. Эдуард Русскинская вошн ашкола етшуптәс, щи юпийн Муравленко вошн училищайн вәндтыләс. Вулаң непек ёша павәтмәл юпийн Муравленко вошн Газпром тәхийн моториста рәпитәс. Щи тумпи Сугмутско-Пякутинской общинайн хўл вәлпәсләты хәя рәпитәс. Щи община ёх Пякуто дорн ай хўләт

енмәлләт, ләлн юханәтн па лорәтн аршәк хўл ат вәс. Ийха ки лўнәттты, Эдуард Дмитриевич 30 мултас ол рәпитум стаж тәйл.

» Иса вўдең хә ёх 50 ола ювмалн пенсия мәнләт. Ма ин 54 ола йисум, тәп пенсия вухн ән мәлыюм, вантә, ма вәнтән вўды лавәлман вәлдум, тәп Муравленко вошн прописка тәйлум, щи пәта пенсия ән есәлләюм, – лупәс Эдуард Дмитриевич.

Лўв имел пида нәл няврәм енмәлсәңән – кәт эви па кәт пух. Имел ләпәт ол юхлы әнтәма йис, щирн Эдуард интәм пухнәл пида вәл, лын именеңа йисәңән па иса верәтн аще-

ла нәтләңән. Лўв ар хилы тәйл, итәхәт Лямина кәртән вәндтылләт, итәхәт – Муравленко вошн. Тәп рўтьщәты пурайн исәт щатьщасцела мойна юхтылләт. Лывела шеңк әмәщ вәнт кәртән вәлты, вўлэт лавәлты, хўл вәлпәсләты.

Мўң ләңхәлўв Эдуарда Дмитриевича лупты, ләлн щатьщасцел вер елды ат тәллә, лўв эвәлтәла хәшум вўлыдал елды ат вәлләт, ләлн хилыдал ищиты рәт мир йис верләл елды тўвман няврәмләл ат енмәлсәт.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№24 (3636), 21.12.2023

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

Директор, главный редактор –
Динисламова С.С.
Телефон (3467) 33-36-82

Заместитель главного
редактора – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы 04393, 54393

Тираж 2166 экз.

Заказ 6042

Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.